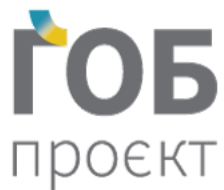

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ В УКРАЇНІ

Марина Шаповал, старша національна
експертка Проєкту «Гендерне бюджетування
в Україні»

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Швеція
Sverige

CPM

CORPORATE & PUBLIC MANAGEMENT INTERNATIONAL

Міжнародний імпульс для ГОБ

Міжнародний валютний фонд

Міжнародний валютний фонд розглядає гендерне бюджетування не як спеціальний підхід до складання бюджету або навіть доповнення до бюджету, а як інструмент досягнення рівності між чоловіками й жінками через механізм фіскальної політики та публічного адміністрування.

Цілі сталого розвитку - Глобальні індикатори

Національна доповідь "Цілі сталого розвитку: Україна"

30 вересня 2019 р. наказом Президента України №722/2019 ЦСР України визначено орієнтирами для розроблення проектів прогнозних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів

Міжнародні документи у сфері захисту прав людини та ґендерної рівності

Загальна декларація прав людини

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права

Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

- Європейська соціальна хартія
- Європейська декларація про рівність жінок та чоловіків
- Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини (1950 г.);
- Пекінська декларація і платформа дій і інші підсумкові документи, прийняті на IV Всесвітньої конференції про стан жінок «Дії в інтересах рівності, розвитку і миру» (Пекін, 1995 р.);
- Віденська декларація прав людини
- Конвенція ООН про права дитини і 2 факультативних протоколи до неї.
- Конвенція про права осіб з інвалідністю
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
- Рамкова конвенція про захист прав національних меншин

Стратегія реформування системи УДФ (2017-2020 рр.) з урахуванням ґендерного аспекту (витяг)

2. Програмно-цільовий метод

Мета: Програмно-цільовий метод є інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень та ефективного використання державних коштів. Інтеграція ґендерно-орієнтованого підходу у бюджетний процес забезпечить підвищення ефективності та якості наданих державних послуг з урахуванням потреб соціальних груп, у тому числі за ґендерною ознакою, дозволить посилити підзвітність розпорядників бюджетних коштів та прозорість бюджету.

Завдання 3. Оптимізація бюджетних програм та посилення зв'язків зі стратегічними цілями

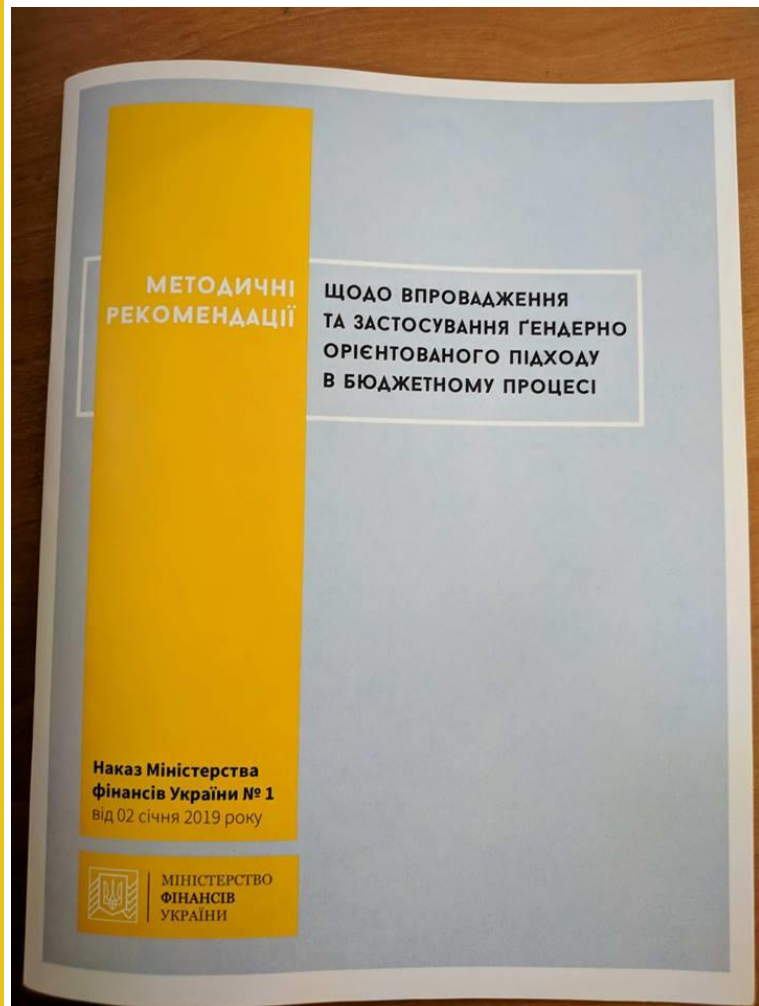
Система результативних показників надалі буде удосконалюватись для чіткого відображення рівня досягнення стратегічних цілей та користі для отримувачів державних послуг, у тому числі шляхом запровадження ґендерно-орієнтованого підходу.

3. Міжбюджетні відносини та фіскальна децентралізація

Мета: Розбудова спроможної, ефективної, прозорої та підзвітної системи управління місцевими фінансами, орієнтованої на досягнення цілей сталого економічного та соціального розвитку.

Процес стимулюватиме органи місцевого самоврядування до зміцнення власної фіскальної бази, упровадження сучасних методів управління фінансами, **в тому числі в частині застосування елементів ґендерно-орієнтованого підходу.**

Методичні рекомендації щодо інтеграції та застосування ґендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі

Міністерство фінансів України спільно з Проектом ГОБ розробило **Методичні рекомендації щодо інтеграції та застосування ґендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі**, які використовуватимуться головними розпорядниками бюджетних коштів та іншими учасниками бюджетного процесу для врахування ґендерних аспектів у процесі планування, виконання, та звітування про виконання бюджетних програм.

Наказ Міністерства фінансів України № 1 від 2 січня 2019 року

Нормативне підґрунтя застосування ГОб

- ✓ Наказ Міністерства фінансів України від 29 березня 2019 року № 130, яким затверджені **«Методичні рекомендації щодо складання у 2019 році місцевих бюджетів на середньостроковий період»**
- ✓ Зміни до наказу Міністерства фінансів України № 1536 від 10.12.2010 **«Про результативні показники бюджетної програми»** наказ від 8 квітня 2019 року №145
- ✓ Наказ Міністерства фінансів України від 23 жовтня 2019 року № 446 **«Про огляди витрат державного бюджету»**
- ✓ Проєкт наказу Міністерства фінансів України щодо **здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету, та про затвердження Інструкції щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів місцевого бюджету**

Гендерні аспекти в наказах про Типові переліки бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів

Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.2017 № 992 :

- Програма «Надання загальної середньої освіти спеціальними загальноосвітніми школами-інтернатами, школами та іншими навчальними закладами для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» (мета, завдання, результативні показники затрат, продукту, ефективності та якості)
- Програма «Надання позашкільної освіти позашкільними закладами освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми» (мета, завдання, результативні показники затрат, продукту, ефективності та якості)
- Програма «Підготовка кадрів професійно-технічними закладами та іншими закладами освіти» (мета, завдання, результативні показники затрат, продукту та якості)
- Програма «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I - II рівнів акредитації (коледжами, технікумами, училищами)» (мета, завдання, результативні показники затрат, продукту та якості).

Гендерні аспекти в наказах про Типові переліки бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів (продовження)

Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.05.2018 № 688 :

- Програма «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю в установах соціального обслуговування», **підпрограма 1** «Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання дітей з вадами фізичного та розумового розвитку» (результативні показники продукту, ефективності та якості), **підпрограма 5** «Надання реабілітаційних послуг особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю» (результативні показники продукту, ефективності та якості)
- Програма «Заклади і заходи з питань дітей та їх соціального захисту», **підпрограма 1** «Утримання закладів, що надають соціальні послуги дітям, які опинились у складних життєвих обставинах», **завдання 3** (результативний показник продукту)
- Програма «Інші заклади та заходи», **підпрограма 1** «Забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту і соціального забезпечення», **завдання 1, 2** (результативні показники продукту)

Гендерні аспекти в наказах про Типові переліки бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів (продовження)

Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.05.2018 № 688 :

- Програма «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю в установах соціального обслуговування», **підпрограма 2** «Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби» (**результативні показники продукту, ефективності та якості**), **підпрограма 4** «Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби» (**результативні показники продукту та ефективності**), **підпрограма 5** «Надання реабілітаційних послуг особам з інвалідністю та дітям з інвалідністю» (**результативні показники продукту, ефективності та якості**)
- Програма «Здійснення соціальної роботи із вразливими категоріями населення», **підпрограма 2** «Заходи державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (**завдання, результативні показники продукту, ефективності та якості**).

Гендерні аспекти в наказах про Типові переліки бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів (продовження)

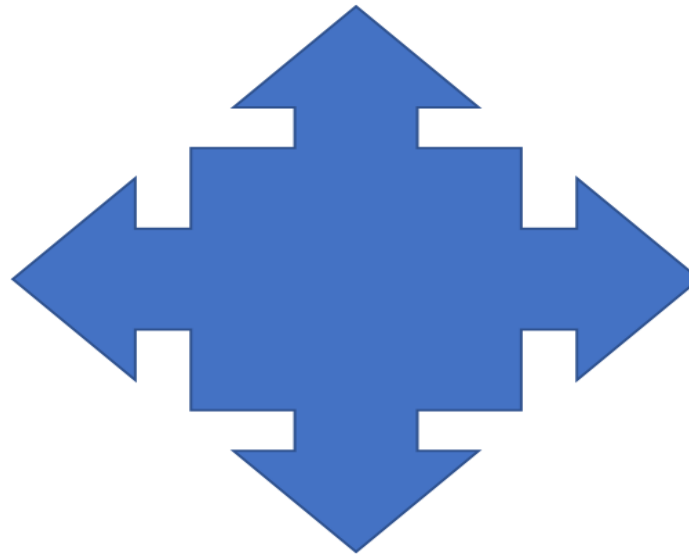
Наказ Міністерства молоді та спорту України від 23.11.2016 № 4393 :

- «При складанні бюджетних програм перелік завдань та результативних показників може бути уточнений і розширений, у тому числі з урахуванням гендерної складової».

Головні компоненти ГОБ*

1. Огляд нормативно-правових актів,
інших документів та інформації
щодо гендерної рівності

4.
Моніторинг
гендерно-
чутливих
бюджетних
програм

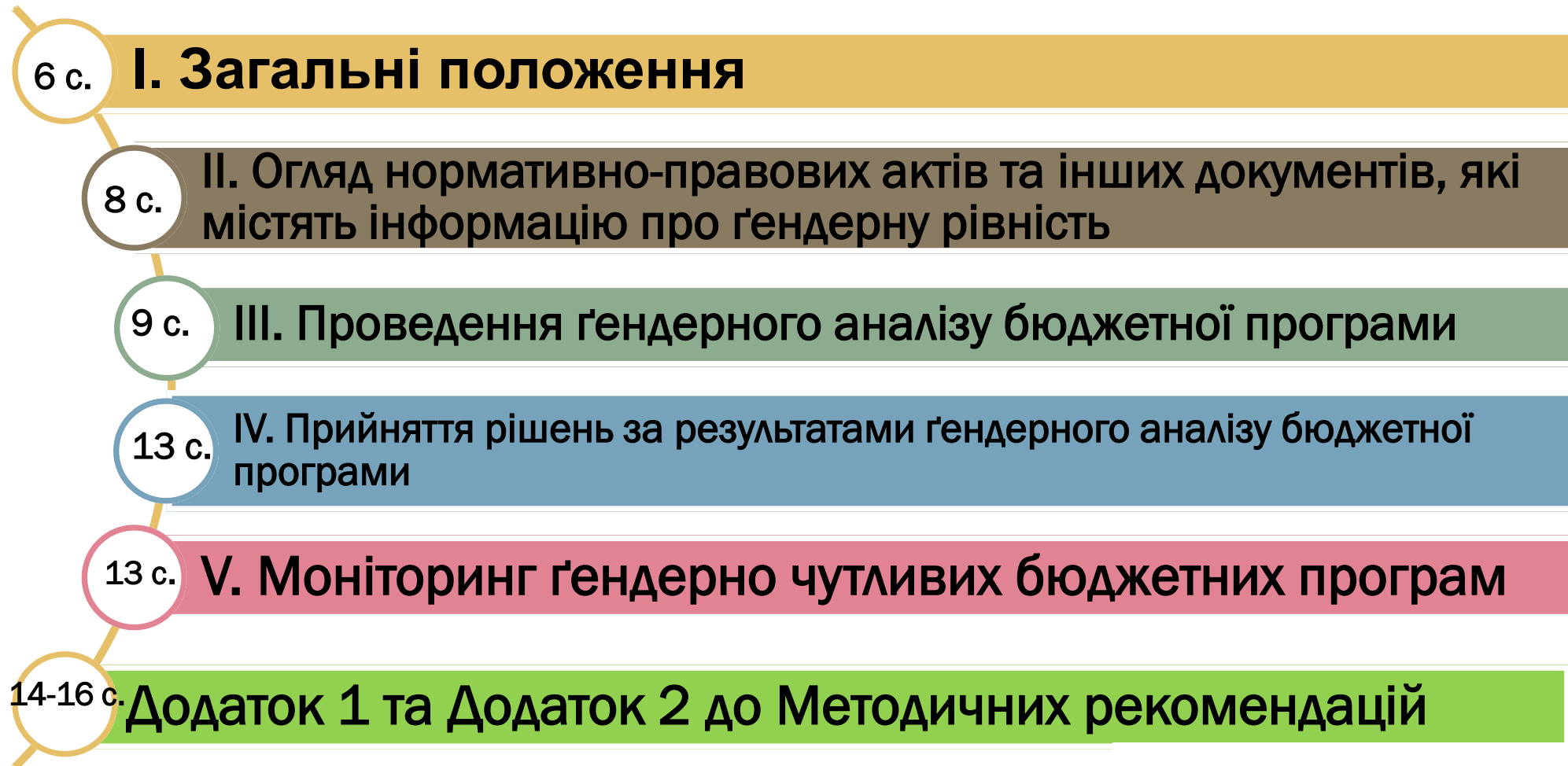

2.
Гендерний
аналіз
бюджетних
програм

3. Прийняття рішень
за результатами
гендерного аналізу
бюджетних програм

*Наказ Міністерства фінансів України
№ 1 від 2 січня 2019 року

Структура Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі

II. Огляд нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність

Оглядом можуть бути охоплені чинні нормативно-правові акти, міжнародні та національні документи, в тому числі міжнародні угоди, директиви міжнародних організацій, членом яких є Україна, доповіді та звіти міжнародних організацій, наукових установ, громадських організацій тощо.

Мета - створення цілісного уявлення про гендерну рівність у цілому в Україні та в сфері/галузі, що належить до повноважень головного розпорядника, зокрема щодо

- наявних проблем у становищі жінок, чоловіків та/або їх груп,
- задоволення їх інтересів, забезпечення прав та можливостей,
- а також про взяті Україною зобов'язання щодо забезпечення гендерної рівності, вимоги нормативно-правових актів, завдання стратегічних і програмних документів держави, цільові показники щодо гендерної рівності.

Результати огляду нормативно-правових актів подаються у Додатку 1

III. Проведення гендерного аналізу бюджетної програми

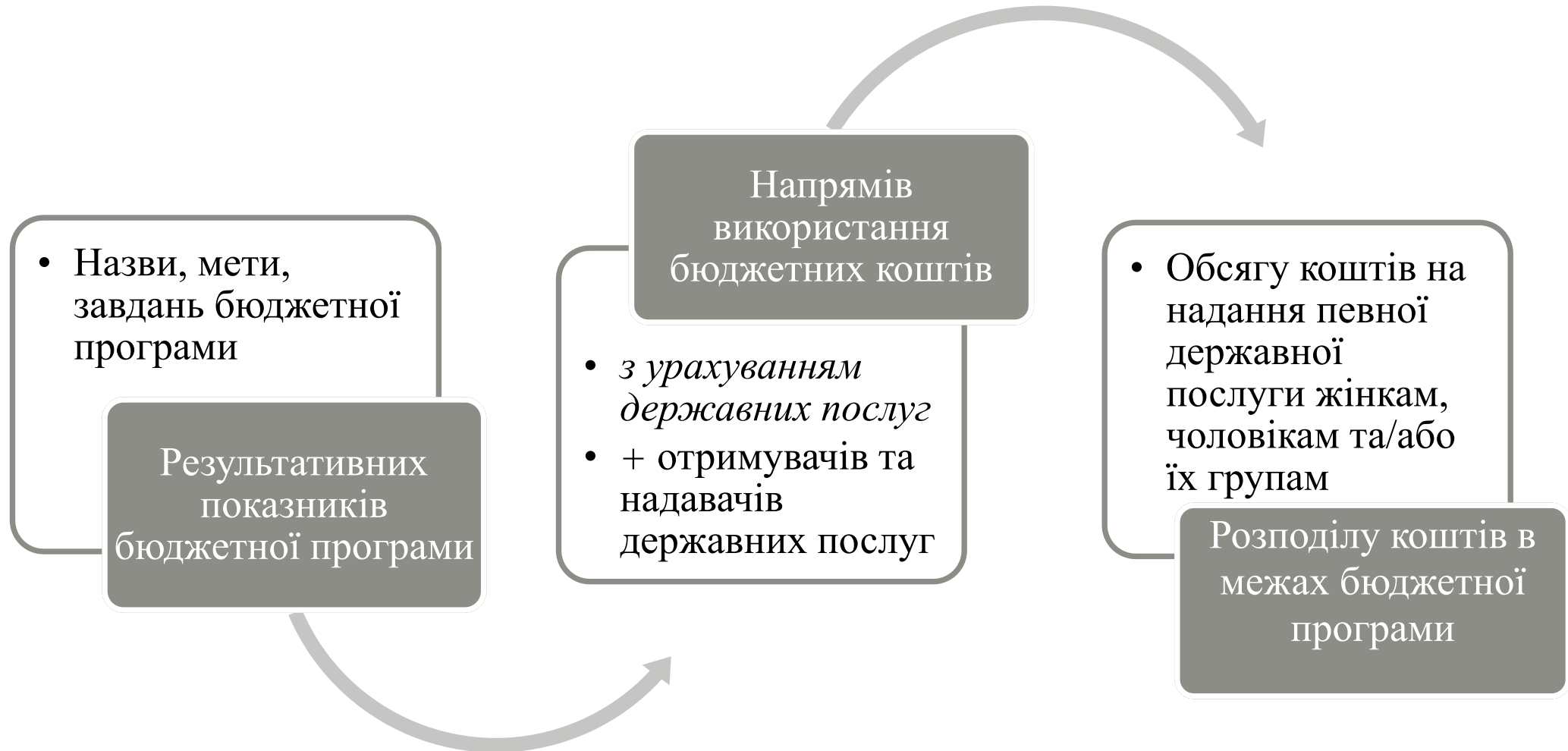
Мета -

- визначення рівня забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок і чоловіків у процесі реалізації бюджетної програми,
- виявлення гендерних розривів, гендерної дискримінації та причин їх виникнення.

Джерела інформації:

- офіційна державна статистична, фінансова,
- адміністративна та інша звітність,
- документи бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку,
- бюджетні запити головного розпорядника,
- паспорти бюджетних програм,
- звіти про їх виконання,
- нормативно-правові акти та інші документи, які містять інформацію про гендерну рівність, та інші джерелах інформації.

Гендерний аналіз бюджетної програми передбачає дослідження:

Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми оформлюються у Додатку 2

IV. Прийняття рішень за результатами гендерного аналізу бюджетної програми

На основі висновків та пропозицій, розроблених за результатами гендерного аналізу бюджетної програми зриваються з урахуванням бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України на відповідний рік (рішенням про місцевий бюджет), та/або фінансових обмежень на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди, визначених відповідно до законодавств

- врахування ґендерного аспекту та включення відповідних характеристик до бюджетної програми;

- заходів з подальшої інтеграції та застосування ґендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі;

- вдосконалення процесу збору даних та форм статистичної та адміністративної звітності.

V. Моніторинг гендерно-чутливих бюджетних програм

ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ
МОНІТОРИНГУ - відстеження
на систематичній основі ходу
виконання ґендерно чутливих
бюджетних програм.

Моніторинг гендерно чутливих бюджетних програм з точки зору

- зменшення гендерних розривів,
- усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб,
- задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп у процесі реалізації бюджетної програми

Дані, отримані в процесі моніторингу, враховуються при проведенні гендерного аналізу бюджетних програм у подальшому.

Шаблон

Додаток 1 до Методичних рекомендацій

Результати огляду нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність

№	Нормативно-правові акти/документи	Вимоги/індикатори/дані [†]
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

Додаток 2 до Методичних рекомендацій

№	Складові аналізу	Результати аналізу
1.	Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом	
2.	Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні)	
3.	Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:	
	3.1 Наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)	
	3.2 Відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань	
	3.3 Стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів	

Застосування гендерно орієнтованого підходу при формуванні нової бюджетної програми

Головні розпорядники бюджетних коштів:

Пропозиції до законодавчих та нормативно-правових актів щодо застосування ґендерного підходу запропоновані Проєктом ҐОБ

- ✓ Надано рекомендації щодо наскрізного включення ґендерного підходу до **Бюджетного кодексу України та 10 нормативно-правових актів**, які регулюють бюджетні відносини в Україні. Рекомендації направлено до Мінфіну, Урядової уповноваженої з питань ґендерної політики, МФО «Рівні можливості».
- ✓ Запропоновано матрицю **ґендерної бюджетної заяви**. Направлено до Мінфіну. Розроблено **Контрольний список**.
- ✓ Надано рекомендації щодо включення ґендерного підходу до **Стратегії реформування системи управління державними фінансами 2020-2023 роки**. Направлено до Мінфіну.
- ✓ Надано пропозиції щодо **переліку індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу ґендерної рівності** (проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання збору даних для моніторингу ґендерної рівності»). Направлено до Державної служби статистики.

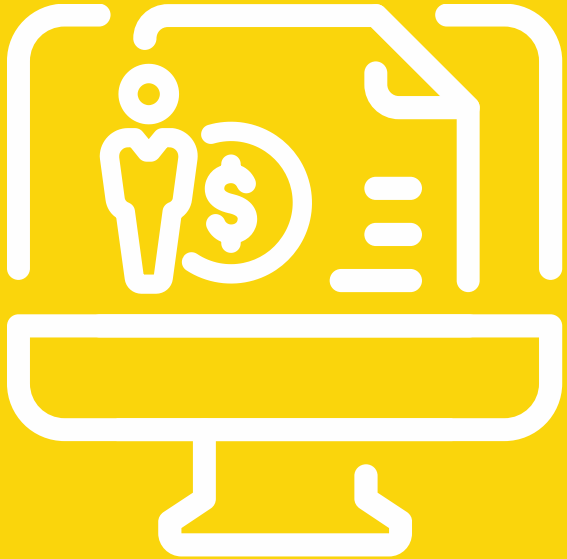
Забезпечення сталості ГОБ в майбутньому

- ✓ Розроблено та направлено до Мінфіну стратегічний документ «Гендерно орієнтоване бюджетування в Україні: робота в напрямку забезпечення сталості у Міністерстві фінансів України».
- ✓ Підготовлено посібник «Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі»

Онлайн-мапа «Застосування ґендерно орієнтованого підходу головними розпорядниками коштів та іншими учасниками бюджетного процесу при формування та реалізації державних стратегій»

- Командою Проєкту ГОБ було підготовлено базу даних проаналізованих програм, що фінансуються з державного бюджету, а також результати впровадження ґендерно орієнтованого підходу у бюджетах та політиці ЦОВВ, у форматі інтерактивної онлайн-мапи на сайті Проєкту <https://bit.ly/2W2xja3>

Онлайн мапа

Застосування ґендерно орієнтованого підходу головними розпорядниками коштів та іншими учасниками бюджетного процесу при формування та реалізації державних стратегій

Міністерство
фінансів України

Міністерство
внутрішніх справ
України

Міністерство
культури та
інформаційної
політики України

Міністерство
молоді та спорту
України

Міністерство
оборони України

Міністерство освіти
і науки України

Міністерство
розвитку громад та
територій України

Міністерство
соціальної політики
України

Державний комітет
телебачення і
радіомовлення
України

ГОБ
проект

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

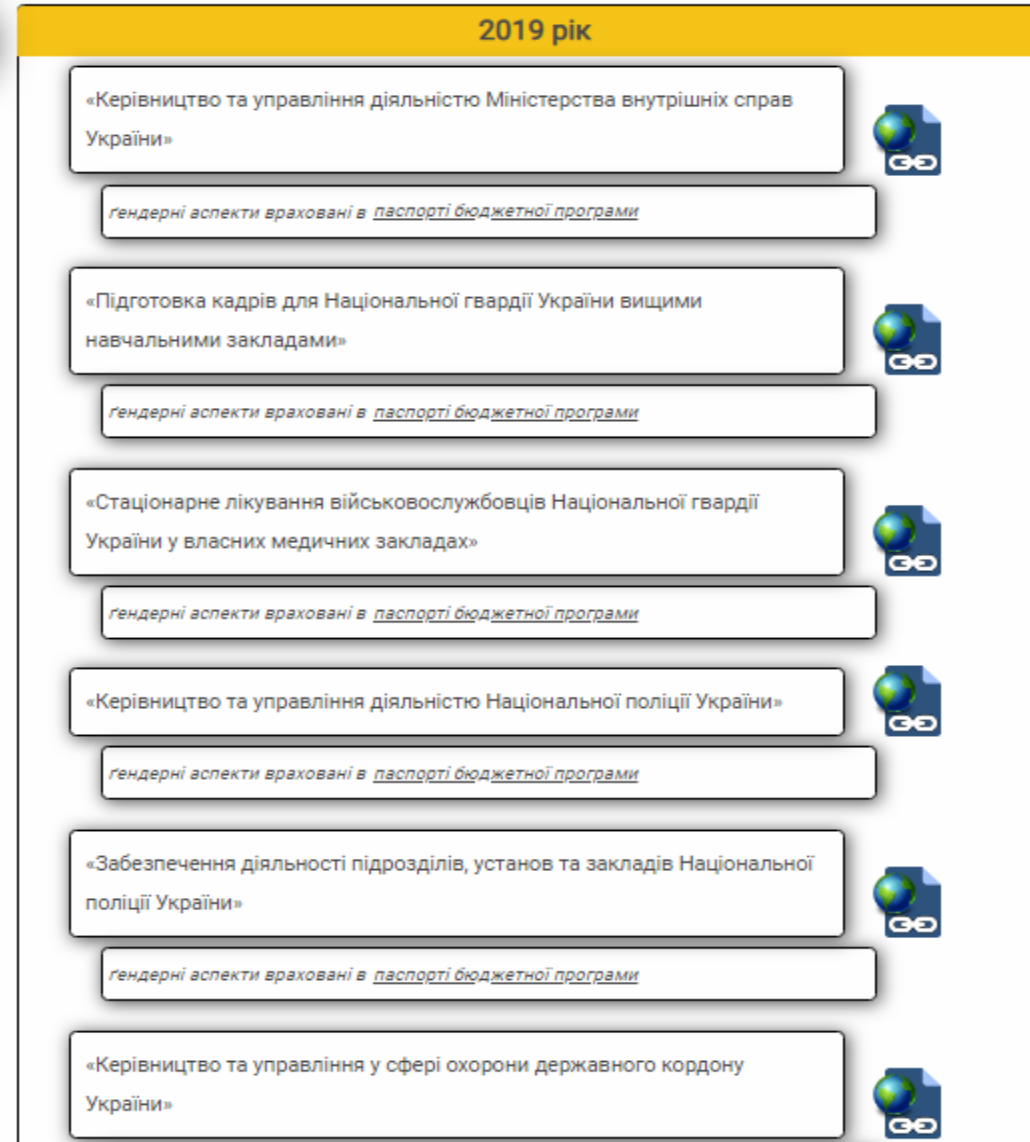
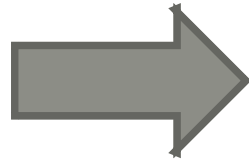
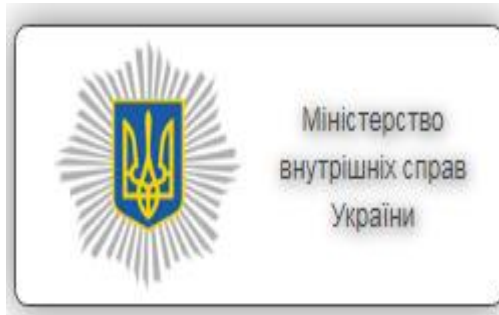

Швеція
Sverige

NIRAS

CPM

Як працює

Дякую за увагу!

- 01034, Україна, Київ, вул. Ярославів Вал, 14 В, офіс 36
 - info@grbproject.org
 - [+38 044 234 19 25](tel:+380442341925)